

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ В АГРАРНОМУ
ПІДПРИЄМСТВІ**

освітньо-наукова програма Економіка

спеціальність 051 Економіка

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

освітній ступінь доктор філософії

Гарант: Макаренко Петро, завідувач, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д.е.н., професор

Полтава 2020 р.

Опис навчальної дисципліни та інформації про розробника

Назва навчальної дисципліни	Прогнозування та планування в аграрному підприємстві
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Мова викладання	Державна
Контактні дані розробника	Викладач: Дивнич Ольга , кандидат економічних наук, доцент Контакти: ауд. 476, навчальний корпус № 4, e-mail: olga.dyvnych@pdaa.edu.ua , тел. (0532)56-98-24, https://www.pdaa.edu.ua/people/dyvnych-olga-dmytrivna
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Спеціальність	освітньо-наукова програма Економіка спеціальність 051 Економіка галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Передумовами для вивчення дисципліни «Прогнозування та планування в аграрному підприємстві» для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 Економіка є навчальні дисципліни, які передують її вивченню: «Бібліографія, інформаційний пошук та інтелектуальна власність», «Стратегічні напрями розвитку аграрної галузі і підприємств», «Методика та організація підготовки і написання дисертації», «Економіка підприємства – ситемно функціональний контекст».

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування знань і практичних навичок з методики планування, етапів, методів і моделей прогнозування, та напрямів підвищення ефективності операційної діяльності підприємства.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення основних концепцій, понять, методів і підходів, які використовуються при плануванні операційної діяльності аграрного підприємства; розкривати резерви, розробляти заходи удосконалення організації виробництва, підвищення ефективності використання виробничого потенціалу на основі інноваційної діяльності; оволодіння навичками розробляти бізнес-плани підприємницької діяльності аграрних підприємств; засвоєння методів оцінювати ефективність проектів з урахуванням їх ризиків; робити презентації бізнес-планів; володіти понятійно-термінологічним апаратом економічної прогностики; вміння аналізувати та прогнозувати економічні явища і процеси; аналізувати та прогнозувати економічні явища і процеси; виконувати основні типові прогнозні розрахунки і здійснювати їх обґрунтування.

Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

фахові:

СК 1. Здатність аналізувати та прогнозувати економічні явища і процеси, виявляти загальні тенденції, напрямки та закономірності розвитку економічних систем на мікро- та макрорівнях та здійснювати їхню оцінку.

СК 2. Здатність приймати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку економічних систем і процесів на мікро- та макрорівнях в поточному і в перспективному періодах.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Вміти здійснювати планування, координувати дії та контролювати процес формування й використання матеріальних ресурсів, фінансових потоків підприємства та виробничий процес на підприємстві, моделювати соціально-економічні процеси, виконувати прогнозні розрахунки.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Планування діяльності аграрних підприємств.

Тема 2. Планування та організація галузі тваринництва.

Тема 3. Планування та організація галузі рослинництва.

Тема 4. Бізнес-планування.

Тема 5. Екстраполяція трендів.

Тема 6. Моделювання як метод прогнозування.

Тема 7. Експертні методи прогнозування.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин 120 год.

Кількість кредитів 4.

Форма семестрового контролю залік.

Для здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою Економіка спеціальності 051 Економіка:

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 1. Вміти здійснювати планування, координувати дії та контролювати процес формування й використання матеріальних ресурсів, фінансових потоків підприємства та виробничий процес на підприємстві, моделювати соціально-економічні процеси, виконувати прогностичні розрахунки.	<p>словесні методи: лекція, бесіда, опитування; наочні методи: демонстрування, ілюстрування; практичні методи: вправи, практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою: а) конспектування, б) підготовка наукового видання; методи самостійної роботи вдома: завдання самостійної роботи; робота під керівництвом викладача: виконання практичних завдань; методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу; ситуації новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації; методи усного контролю: обговорення теоретичних питань, доповіді, дискусії; методи письмового контролю: письмове виконання практичних завдань; тестовий контроль: розв'язування тестів; інтерактивні методи: дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій, мозковий штурм; комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – розв'язування тестів, – виконання вправ на практичних заняттях, – виконання завдань самостійної роботи, – презентація, – підготовка тез доповіді

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 1. Вміти здійснювати планування, координувати дії та контролювати процес формування й використання матеріальних ресурсів, фінансових потоків підприємства та виробничий процес на підприємстві, моделювати соціально-економічні процеси, виконувати прогностичні розрахунки.	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання										Разом
	розв'язування тестів		виконання вправ на практичних заняттях		виконання завдань самостійної роботи		презентація		підготовка тез доповіді		
	Мін к-сть балів	Макс к-сть балів	Мін к-сть балів	Макс к-сть балів	Мін к-сть балів	Макс к-сть балів	Мін к-сть балів	Макс к-сть балів	Мін к-сть балів	Макс к-сть балів	
ПРН 1. Вміти здійснювати планування, координувати дії та контролювати процес формування й використання матеріальних ресурсів, фінансових потоків підприємства та виробничий процес на підприємстві, моделювати соціально-економічні процеси, виконувати прогностичні розрахунки.	8,4	14	21	35	12,6	21	6	10	12	20	100

Форми, шкала та критерії оцінювання **результатів навчання** при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

– розв'язування тестів (0-2 бали) – 0 балів – понад 90% відповідей невірні; 0,5 бали вірні 60 – 70 % відповідей; 1 бал – вірні 70 – 85 % відповідей; 1,5 бали – вірні 85 - 95 % відповідей; 2 бали – вірні понад 95% відповідей.

– виконання вправ на практичних заняттях – завдання на практичному занятті розраховані на групове виконання та письмові індивідуальні висновки (0-5 бали):

0-1 балів – потрібне повторне виконання; *2 бал* – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість завдань частково забезпечивши відображення запланованих результатів навчання; *3-4 бали*: здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань та демонструє досягнення половини запланованих результатів навчання; *5 бали* – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє матеріалом, правильно вирішив усі завдання. Відповідь

характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання, повністю відображає визначені результати навчання.

– виконання завдань самостійної роботи (0-3 бали): 0 балів – завдання не виконані чи не відповідають результатам навчання; 1 бал – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє матеріалом, правильно вирішив меншість завдань частково забезпечивши відображення запланованих результатів навчання; 2 бали – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, правильно вирішив половину завдань та демонструє досягнення половини запланованих результатів навчання; 3 бали – завдання повністю відповідають вимогам та відображають визначені результати навчання.

– підготовка презентації (0-10 балів) – здобувач підтверджує здобуття ним програмних результатів навчання на рівні, що перевищує мінімально необхідний: проблема, яка розглядається, викладена повно, послідовно, логічно. Бали виставляються в залежності від повноти висвітлення досліджуваної теми в презентації та засвоєння матеріалу;

– підготовка тез доповіді (0-20 балів) – здобувач готує тези доповіді за темою дисертаційної роботи або підбирає тематику самостійно, враховуючи предмет дисципліни. Бали виставляються в залежності від змістовного наповнення тез доповіді, обґрунтованості викладених результатів дослідження, повноти досягнення програмних результатів навчання.

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	розв'язування тестів	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	презентація	підготовка тез доповіді	
Тема 1. Планування діяльності аграрних підприємств	2	5	3			10
Тема 2. Планування та організація галузі тваринництва	2	5	3			10
Тема 3. Планування та організація галузі рослинництва	2	5	3			10
Тема 4. Бізнес-планування	2	5	3			10
Тема 5. Екстраполяція трендів	2	5	3			10
Тема 6. Моделювання як метод прогнозування	2	5	3			10
Тема 7. Експертні методи прогнозування	2	5	3			10
Презентація				10		10
Підготовка доповіді					20	20
Разом	14	35	21	10	20	100

Політика оцінювання **Академічна доброчесність:**

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Дедлайни та перекладання:

Практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перекладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

Рекомендовані джерела інформації **Основні**

1. Березівський П. С., Михалюк Н. І. Організація, прогнозування та планування агропромислового комплексу: навч. посіб. / за ред. П. С. Березівського. Львів: Магнолія Плюс, 2004. 443 с.
2. Бізнес-план розвитку сільськогосподарського підприємства: навч. посіб. / [Дробот В. І., Мартянов В. П., Соловйов М. Ф. та ін.]. Київ: Мета, 2003. 336 с.
3. Грабовецький Б. Є. Планування та економічне прогнозування: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2013. 66 с.
4. Касьяненко В. О., Старченко Л. В. Моделювання та прогнозування економічних процесів: навч. посіб. Суми: Університет. книга, 2006. 185 с.
5. Нелеп В. М. Планування на аграрному підприємстві: підруч. Вид. 2-е, перероб. та доп. Київ: КНЕУ, 2004. 495 с.
6. Організація виробництва і планування підприємницької діяльності в сільськогосподарських підприємствах: навч. посіб. / Шкільов О. В., Балан О. Д., Ткачук В. А.; за ред. О. В. Шкільова. Київ: ННЦ ІАЕ, 2005. 170 с.
7. Організація і планування сільськогосподарського виробництва: навч. посіб. / за ред. М. М. Ільчука та Л. Я. Зрібняка. Миколаїв: Іліон, 2005. 360 с.
8. Петров В. М. Організація виробництва та планування діяльності на підприємствах АПК: навч. посіб. Харк. нац. аграр. ун-т. Харків: Майдан, 2016. 362 с.
9. Попов В. М. Збірник бізнес-планів з коментарями і рекомендаціями. Київ: КноРус, 2003. 383 с.
10. Швайка Л. А. Планування діяльності підприємства: навч. посіб. Львів: Магнолія Плюс, 2004. 268 с.

11. Шумська С. С. Макроекономічне прогнозування : навч. посібник: у двох ч. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2015. Ч. 1. 176 с.

Допоміжні

12. Геєць В. М., Клебанова Т. С., Черняк О. І. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування: підруч. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2005. 396 с.

13. Слейко В. І., Боднар Р. Д., Демчишин М. Я. Економетричний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. Тернопіль: Нвчальна книга – Богдан, 2011. 368 с.

14. Касьяненко В. О., Старченко Л. В. Моделювання та прогнозування економічних процесів. Конспект лекцій: навч. посіб. Суми: ВТД «Університетська книга», 2017. 185 с.

15. Лабораторний практикум зі статистики: STATISTICA 10: навч. посіб. / укл.: Л. Л. Маханець, О. Ю. Вінничук, Г. П. Кибич, М. В. Григорків. Чернівці: Друк Арт, 2013. 164 с.

16. Пілько А. Д. Прогнозування соціально-економічних процесів: конспект лекцій. Івано-Франківськ, 2011. 81 с.

17. Присенко Г. В., Равікович Є. І. Прогнозування соціально-економічних процесів: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2005. 378 с.

18. Прогнозування соціально-економічних процесів: лабораторний практикум / укл.: Л. Л. Маханець, Г. П. Кибич. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 96 с.

19. Ставерська Т. О., Андрющенко І. С. Фінансове планування та прогнозування в підприємствах і фінансових установах: навч. посіб. Вид. 2-ге, доп. Харків: ХДУХТ, 2019.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.worldbank.org>. – веб-сторінка Світового банку.

2. <http://www.gov.ua>. – веб-сторінка Кабінету Міністрів України.

3. <http://www.minagro.kiev.ua>. – веб-сторінка Міністерства агропромислової політики України.

4. <http://www.me.gov.ua/kaznach./plsq1/kaza.a.10> – веб-сторінка Головного управління державного казначейства України.

5. <http://www.ukrstat.gov.ua> – веб-сторінка Державного комітету статистики України.

6. <http://www.nbu.gov.ua/> – сайт бібліотеки ім. В.І. Вернадського

7. http://lib.pdaa.edu.ua/mainlist?0=ip_login_no_cache%3D1fbd2afb8102898f7bf8a0d033589994 електронна бібліотека ПДАА.